

הליכות בתי הקברות

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ט עמוד ב

לא יהלך אדם בבית הקברות ותפילין בראשו וספר תורה בזרועו וקורא. ואם עושה כן, עובר משום 'לועג לרש חרף עושהו' (משלי יז, ה)

רבי חייא ורבי יונתן הוו שקלי ואזלי בבית הקברות. הוה קשדיא תכלתא דרבי יונתן, אמר ליה רבי חייא: דלייה! כדי שלא יאמרו למחר באין אצלנו ועכשיו מחרפין.

1. האם מותר להכנס לבית הקברות עם ציצית?

תלמודי רבינו יונה דף יח'

"לא יהלך בתפילין וגם לא יקרא וגם לא יתפלל משום דבכולהו איכא משום לועג לרש ודוקא בתפילין או בשאר מצות כיוצא בהן אסור אבל בציצית שהוא חובת מנא מותרת שאינו יכול להסיר המלבוש שלובש בשעה שהולך בבית הקברות וראיה לדבר מדאמר' (ברכות דף יח א) ר' חייא ור' יונתן הוו שקלי ואזלי בבית הקברות הוה קא שדיא תכלתא דר' יונתן עלוי קברי אמר ליה רבי חייא דלייה שלא יאמרו למחר באין אצלנו ועכשיו מחרפין אותנו אלמא מדחזינן שלא חששו אלא שלא ישליכם על הקברים שמענין שמותר ללבשו אלא שיש לו ליזהר בשעה שיהלך בבית הקברות שידלה הציציות. מיהו אפשר לומר דדוקא בציצית שמטיל במלבוש שלובש לצורך עצמו כמו שהיה מנהגם באותו זמן שהיו הולכים כל היום מלובשין בטליתות כגון זה אמרינן דמותר וסגי ליה בדלייה אבל בטליתות שאינם מכוונים בהם למלבוש אלא לקיים המצוה של ציצית בלבד כדי שלא תשתכח תורת ציצית יש לו ליזהר שלא יהלך בבית הקברות משום לועג לרש חרף עושהו מפי מורי הרב נר"ו"

רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה פרק ד הלכה כג

לא יהלך אדם בבית הקברות ותפילין בראשו, ואפילו בתוך ארבע אמות של מת או בתוך ארבע אמות של קבר צריך לחלוץ תפיליו עד שירחיק ארבע אמות, ולא ילבש אדם תפילין עד שיכסה ערותו וילבש בגדיו, הנושא משאוי על ראשו חולץ תפיליו של ראש עד שיסיר המשאוי מעליו ואפילו מטפחת אסור להניח על הראש שיש בו תפילין, אבל צונף הוא מצנפתו על תפיליו.

רמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ג הלכה ב

אין קורין לא בבית המרחץ ולא בבית הכסא אף על פי שאין בו צואה ולא בבית הקברות ולא בצד המת עצמו ואם הרחיק ארבע אמות מן הקבר או מן המת מותר לקרות, וכל מי שקרא במקום שאין קורין בו חוזר וקורא.

תלמידי רבינו יונה – האיסור המקורי בגמ' הוא רק על מצוות שאנו מקיימים וניתן להסירם כגון תפילין וס"ת, אבל ציצית שלמעשה זה הבגד שאנו לובשים, לא נאסרה בבית קברות. אבל ייתכן וכיום שבגד הציצית הוא רק בשביל המצווה וממילא זהו "חפצא" של מצוה לכל דבר, יהיה אסור ללכת גם עם ציצית. לפי דבריו, כיום אין ללבוש ציצית בבית הקברות

רמב"ם – הרמב"ם לא כתב איסור לבישת ציצית בבית הקברות, כנראה משום שלמד את האיסור של תפילין וס"ת בבתי קברות הוא רק משום מקומות המטונפים שאין ראוי להיות שם עם תפילין וס"ת, ולא משום לעג לרש. ממילא ציצית אינה בגדר דבר שאסור להיות בו במקומות מטונפים.

בית יוסף אורח חיים סימן כג

ואיכא לעיוני בטלית קטן שאדם לובש מתחת למדיו אם מותר ליכנס בו לבית הקברות דאפשר דעד כאן לא קאמר ה"ר יונה אלא בלובשו על בגדיו דמיתחזי אבל כשלובשו תחת בגדיו כיון דלא מיתחזי ליכא משום לועג לרש אלא דאם כן בטליתות העשויים למצוה נמי הוי מצי ה"ר יונה לאיפלוגי בין לובשן תחת בגדיו ללובשן על בגדיו ומיהו איכא למימר דלא חש לכתוב כך בהדיא משום דממילא משמע דכיון דטעמא דאיסורא משום לועג לרש כל היכא דלא מתחזי ליכא משום לועג לרש ויש קצת ראייה לזה מדקתני לא יהלך אדם בבית הקברות ותפילין בראשו ולא קתני ותפילין בזרועו אלמא דתפילין בזרועו כיון דמיכסו לית בהו משום לועג לרש ולפי זה אם לובש הטלית על בגדיו נראה שמכניס הציצית תחת כסותו ונכנס בבית הקברות דכיון דלא מיתחזי תו ליכא משום לועג לרש:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן כג

מותר ליכנס בבית הקברות והוא לבוש ציצית, והוא שלא יהא נגרר על הקברות, אבל אם הוא נגרר על הקברות, אסור משום לועג לרש (משלי יז, ה) בד"א, בימיהם, שהיו מטילים ציצית במלבוש שלובשים לצורך עצמם, אבל אנו שאין מכוונים בהם אלא לשם מצוה, אסור אפילו אינם נגררים. והני מילי כשהציציות מגולים, אבל אם הם מכוסים, מותר.